

MEÄN VÄYLITTEN JA IHMISTEN PUOLESTA

C/O Kalervo Aska
Torniontie 117 a
95645 Turtola
Puh: 040-8114063
kalervo.aska@gmail.com

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

PL 189
90101 OULU
pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Viite: Lähetteenne 5209/14

10684/14/4102

Asia: Vastauspyyntönne

Kaavoittaja Ramboll Finland Oy on vastineessaan eritellyt valituksessamme esittämämme vaatimukset ja niiden perustelut. Kaavoittaja katsoo, että valituksessamme tulee hylätä ja valitusoikeutemme on asetettu kyseenalaiseksi. Ehkä siksi, että näin voitaisiin estää hankkeen vastakkaisten näkemysten huomioon ottaminen ratkaisua annettaessa. Valituksemme hylkääminen ei kuitenkaan poistaisi valituksessamme 15.7.2014 hankkeen ympäristövaikutuksista esille tuomiemme riskitekijöiden huomioon ottamista, sillä varovaisuusperiaate edellyttää huomioon otettavaksi kaikki tietoon tulleet riskitekijät riippumatta siitä, mitä kautta tieto on saatu. Näin ollen Pohjois-Suomen Hallinto-oikeus joutuu kuitenkin huomioimaan ne ratkaisua antaessaan. Oleellista on arvioida, tunnettaanko haittavaikutukset ja jos ei tunneta, niin noudatetaanko varovaisuusperiaatetta.

Ympäristöön kohdistuvat vaikutukset on pidettävä mahdollisimman pieninä myös merituulivoimaa rakennettaessa. Meillä ei ole enää varaa samanlaisiin virheisiin kuin 40- ja 60-luvulla. Yhtäkään vaelluskalakantaa ei tule vaarantaa kenenkään liiketoiminnan ja taloudellisten intressien vuoksi. Rauhoituspiireistä

lausuessaan 30.9.2014 Ramboll toteaa (kahdesti), että *"Lohien vaelluksen aikaan kulloinkin vallitsevat ympäristöolosuhteet ovat ratkaisevassa asemassa lohien valitessaan uintireittejään pohjoisella Perämerellä."* Kuitenkin Ramboll on oman liiketoimintansa edistämiseksi muuttamassa alueen ympäristöolosuhteita pysyvästi lohien päävaellusreitillä jokisuualueella. Suomen rannikon ranta-viivan pituus on noin 4 600 km. Nyt rakennuskohteena ovat ne muutamat kilometrit, josta viimeinen suuri luonnonlohikantamme nousee kutujokeensa. Tämä asettaa Röyttän edustan merituulivoimapuistohankkeen outoon kontekstiin, sillä juuri energiarakentamisen vuoksi muut suuret vaelluskalakantamme tapettiin sukupuuttoon.

Merituulivoimaa ei pidä ehdoin tahdoin ja vastoin varovaisuusperiaatetta rakentaa juuri siihen, mihin Itämeren alueen arvokkaimmat vaelluskalat, Tornionjoen luonnonlohet, kerääntyvät ennen kudulle nousemista. Tornionjokisuu, Röyttän edustan merialue, on tuulivoiman rakentamiseen liian herkkä. 19.2.2014 Ympäristöministeriö jätti vahvistamatta Länsi-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta saman merialueen tuulivoima-alueen tv 2281 lain vastaisena. Tästä huolimatta Tornion kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.6.2014 mainitun alueen osayleiskaavan tuulivoimarakentamiseen. Tornion kaupungin RKTL:lta pyytämässä lausunnossa RKTL kertoo 17.6.2013 merituulivoimapuiston käsittävän enintään 14 tuulivoimayksikköä. Ramboll Finland Oy:n 1.12.2011 laatimaan Röyttän edustan merituulivoimapuiston osayleiskaavaan on merkitty 27 tuulivoimayksikköä. Rambollin laatimassa muistiossa viranomaisneuvottelusta 30.1.2014 mainitaan kohdassa 3. *"Hankkeen tilannekatsaus: Merituulivoimapuiston 1. vaiheen rakentaminen ajoittuisi mahdollisesti demonstraatiotukihankkeena vv. 2015-2016."* Toisin sanoen hanke on ekspansiivinen ja Tornionjokisuulle Röyttän edustan merialueelle rakennettavien tuulivoimayksiköiden määrää on tarkoitus kasvattaa jatkossa. RKTL:lle sen on ilmoitettu olevan enintään 14 tuulivoimayksikköä.

Kaavoittaja Ramboll vetoaa todistelussaan oman muistionsa lisäksi vain Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen 17.6.2013 lausuntoon. Tässä lausunnossa RKTL on kuitenkin pitänyt välttämättömänä vaellussiikojen vaellusreittien tutkimisen telemetriaseurannalla ja lohien vaellusreittien ja merikaapeleiden aiheuttamien sähkömagneettisten kenttien vaikutusten selvittämistä. Lisäksi RKTL sanoo, että puutteellisen tiedon varassa toimiminen on erityisen riskialtista: *"Nykyisen hankkeen osalta kyse on myös Itämeren tuottavimman lohijoen ja kahden valtakunnanrajajoen suualueesta. missä puutteellisen tiedon varassa toimiminen on erityisen riskialtista."*

Kaavoittaja Ramboll kertoo vastineessaan: *"Viranomaisneuvottelussa Lapin Ely-keskuksen kalatalousviranomainen ja Riista ja kalatalouden tutkimuslaitos totesivat, että selvitysten osalta on kaikki tehty, mitä voidaan. Selvitykset ovat riittävät kalaston ja kalatalouden osalta."* ja esittää todisteenaan hankkeen kaavoitusarkkitehti Pirjo Pellikan itse laatimaa muistiota viranomaisneuvottelusta 30.1.

2014. Muistiosta on pyritty rakentamaan valtakunnallinen viranomaiskanta sen perusteella, että läsnä on ollut hallintoviranomaisen yksi kalatalousedustaja (ei kalatalouspäällikkö). Kun esitetään viranomaiskanta, miksi viranomaiskanta ei ole annettu virkavastuulla kyseisen viranomaisen laatimana selkeänä diaroituna viranomaislausuntona? Nyt noudatetulla menettelyllä kaavoittaja Rambollin asema on noussut liian keskeiseksi. Se edustaa omaa etuaan hoitaen yhteiskunnan puolesta kaiken; kirjoittaa viranomaiskannat ja laatii kaupungin puolesta vastineet valituksiin. Suomen tasavallassa, valtakunnan rajaan yhteisellä rajajoella nojaavalla hankkeella, yhden konsulttiyhtiön asema ei saa olla näin vahva.

Valituksessamme 15.7.2014 totesimme, että Tornion kaupunginvaltuustolla ei ollut käytettävänä läheskään riittävää ja oikeata tietoa hankkeen vaikutuksista. Puutteet ovat olleet niin suuria, että katsomme päätöksen syntyneen lainvastaisesti. Rambollin muistiossa otsikolla *“Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos”* Pellikka esittää Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kantana seuraava virheellistä mielipidettä: “Kalojen vaelluksen selvittämisen osalta on tehty, mitä voidaan tehdä. Lisäarvoa saadaan rakentamisen jälkeisellä seurannalla, jonka järjestämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Tärkeää on rakentamisen ajoittaminen lohen vaelluskauden ulkopuolelle.” Osa kaupunginvaltuutetuista onertonut, että tämä RKTL:n kannaksi esitetty väite oli ratkaisevassa asemassa, kun valtuusto päätti asiasta.

Kyseistä mielipidettä ei saa RKTL:n mielipiteeksi väittämällä sitä sellaiseksi. RKTL:n kanta on luettava RKTL:n virallisista lausunnoista. Ramboll Finland Oy on näin ollen harhauttanut Tornion kaupungin valtuuston jäseniä esittämällä tutkimuslaitoksen kantana sen, minkä mahdollisesti yksi tutkija on voinut omalla mielipiteenään kertoa. – RKTL:n 4.11.2013 antama lausunto [liitteenä] on pikemminkin täystyrmäys kaavoittajan väitteelle siitä, että riittävät selvitykset olisi tehty: *“Tutkimuslaitos tiivistää, että tuulivoiman rakentaminen kaavoitusalueelle on riski uhanalaisille vaelluskalakannoille. Kokonaisriskin suuruutta ei puutteellisen tiedon vuoksi voida kuitenkaan arvioida ilman tarvittavia tutkimuksia tuulivoima-alueiden kalastovaikutuksista. Ilman näitä tutkimuksia, kun kyseessä ovat uhanalaiset ja mittaamattoman arvokkaat kalakannat, tulisi toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja suhtautua kaavan kyseisiin toimintavarauksiin kriittisesti.”* RKTL:n lausunto 4.11.2013 osoittaa, että kaavoittajan väite on perätön.

Yleisesti tiedossa on, että ympäristöministeriö jätti 19.2.2014 vahvistamatta nyt käsiteltävänä olevan tuulivoima-alueen 2281 lainvastaisena juuri Riista ja Kalatalouden Tutkimuslaitokselta saaman lausunnon 4.11.2013 perusteella. Lausunto olisi ollut sellaisenaan käytettävissä 9.6.2014, kun Tornion kaupunginvaltuusto osayleiskaavasta päätti. Ei ole mahdollista, että talvikuukausina 4.11.2013 ja 30.1.2014 välillä olisi voitu tehdä niin mittavia tutkimuksia, joiden voidaan olettaa vaativan usean vuoden periodin. Kalastosta tehty *“Kalataloudellinen selvitys”* on suppea, se ei anna vastausta Røyttän edustan merituuli-

voimapuiston mahdollisiin kalastovaikutuksiin. ”*Kalataloudellinen selvitys*” paremminkin nostaa esille kysymyksiä, joita tulisi selvittää. Rambollin kalataloudellisen selvityksen sisällöksi näyttää muodostuvan seurata kalastolle koituvia muutoksia jälkikäteen. Seuranta ei lämmitä, jos kalakanta kuolee sukupuuttoon. Tieteellisen näytön puuttumista ei tule käyttää verukkeena riskien ottamiseen. Oleellista on selvittää riskit etukäteen, ja noudattaa varovaisuusperiaatetta, kuten RKTL lausunnonsaan 4.11.2013 vaatii:

”Tällä hetkellä mistään kalalajista ei tunneta tarkkoja vaellusreittejä meren ja joen välillä. Tehdyt tutkimukset viittaavat siihen, että suunnitellun tuulivoima-alueen läpi vaeltaa jossain elämänsä vaiheessa merkittävä osa alueen vaelluskaloista. Lohesta tiedetään, että lohet lähestyvät Tornionjokea pääosin Kemijoen edustan kautta eli itä-kaakko suunnasta. Röyttän tuulivoima-alue on keskeisellä paikalla lohien vaellusta ajatellen. [...] Kaavoitusalueen olosuhteet, erityisesti alueen mataluus ja suunniteltujen tuulivoima-alueiden sijoittuminen matalikoille vaikeuttavat kauempana merialueella ja rannikkoalueella sijaitsevien aluevarausten vaikutusten erillistä arviointia ilman tarkempia selvityksiä. Tuulivoiman rakentamisen ja käytön vaikutuksista vaeltaviin kaloihin ei ole olemassa kunnollista, selviä johtopäätöksiä antavaa tutkimustietoa kaavoitusalueen vastaavista olosuhteista.”

RKTL on keskeisin asiantuntija ja sen mielipide tuulivoimapuiston sijoittamisen suhteen tulee ottaa huomioon, kun arvioidaan noudatetaanko lainsäädännön edellyttämää varovaisuusperiaatetta Tornionjokeen nousevien vaelluskalojen osalta. RKTL:n 4.11.2013 antama lausunto osoittaa, että Röyttän edustan meritulipuiston selvitykset eivät ole niin kattavia, että niissä olisi otettu huomioon Rajajokikomission edellyttämä varovaisuusperiaate.

Vuorovaikutus, kaavoituksesta tiedottaminen ja velvollisuudet ympäristöä sekä jokialueen ihmisten perussuojaa kohtaan.

Tornionjoen vaelluskalojen merkitys on huomattavasti suurempi muille jokialueen kunnille kuin Torniolle. Tornion kaupungin osuus kalastuspäivistä 2013 oli 10,8% ja saaliista 7,4% [RKTL: *Lohi- ja meritaimenkantojen seuranta Tornionjoen vesistöissä 2013*]. Saman tutkimuksen mukaan lohienkalastajat käyttivät vuonna 2013 rahaa arviolta 5,7 miljoonaa euroa, joten vaelluskaloilla on suuri taloudellinen merkitys. Tornionjoen arvo on sen loheissa ja lohien merkitys kohdistuu jokivarressa pääosin muualle kun Tornioon. Jokisuuhun rakennetusta merituuvoimapuistosta loheen kohdistuvat riskit eivät ole paikallisia vaan koskevat koko Tornion-Muonionjoen laajaa jokialuetta ja ihmisiä jokien molemmilla rannoilla, Suomessa ja Ruotsissa. Jokialueen luonnonvarojen käytöstä on sovittu rajajokisopimuksella 91/2010. Tätä ei ole otettu riittävästi huomioon, vaan tuulivoimapuiston osayleiskaavaa on käsitelty torniolaisena paikallisena hankkeena, kuten kaavoittajan vastauksesta ilmenee.

Asioista on tiedotettu Tornion kaupungin ilmoitustaululla. Ei ole kovinkaan todennäköistä, että Enontekiön, Muonion, Kolarin, Pellon tai Ylitornion asukkaat tai vielä vähemmän Ruotsin puolen jokivartiset seuraisivat torniolaisten ilmoitustaulua. Mainitut kunnat tukevat Tornio-Muonijokiseuran toimintaa, joka hankkeen joistakin vaiheista tietoisena antoi 9.11.2012 lausunnon. Tornion kaupunginarkkitehti muisti lausuntomme, kun kesällä 2014 asiasta keskustelimme, mutta kaavan laatija Ramboll ei ole lausuntoamme huomionnut. Se ei vähennä puhevaltaamme. Perustuslain 20§ ja 22§ mukaan vastuu ympäristöstä ja sen monimuotoisuudesta kuuluu kaikille ja julkisen vallan tulee turvata jokaisen mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon. Tornionjoki on nyt maailman potentiaallisin kehittyvä lohenkalastuskohde. Kalan kulun riskeeraaminen Tornionjoessa koskee niin lukuisaa joukkoa oikeudenomistajia, että asiasta päätettäessä huomioon on otettava koko jokivarren edut niin Suomen kuin Ruotsinkin puolella.

Asian kansainvälinen merkittävyys ja jokialueen muissa kunnissa asuvien ihmisten perussuoja sekä heidän jokialueen luonnonvarojen käyttöön liittyvät kiinteistö- ja erioikeudet sekä ihmisten vaikuttamismahdollisuus omaa ympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon olisi edellyttänyt huomattavasti laajempaa aktiivista tiedottamista ja kuulemista valtakunnanrajan molemmiin puoliin paitsi rajan ylittävien ympäristövaikutusten myös ekososiaalisten vaikutusten arvioimiseksi. Röyhtän edustan merituulivoiman rakentamisen esteenä olisi sekin, että tilojen kiinteistötoimitukset ovat jokivarren suomenpuoleisella alueella edelleen tekemättä. Tornionjoki on rajajoki, josta säädetään Suomen ja Ruotsin yhteisellä rajajokisopimuksella 91/2010. Käsiteltävän osayleiskaavan vesialue kuuluu sopimusalueeseen. Rajajokisopimus sallii sopimusalueella ainoastaan pienempien rakenteiden kuten laiturien rakentamisen: "*3 artikla, Oikeus rajajokien veteen ja vesialueeseen: 1. Kummallakin sopimuspuolella on yhtäläinen oikeus rajajokien ja niiden sivu-uomien veteen siinäkin tapauksessa, että vedestä virtaa toisen sopimuspuolen alueella suurempi osa kuin toisen sopimuspuolen alueella. Tämä ei muuta sitä oikeutta veteen, joka yksityisellä saattaa olla tuomion, ylimuistoisen nautinnan tai muun erityisen oikeusperusteen nojalla. 2. Joka omistaa rajajoella rantaa tai jolla on rannan käyttöoikeus, saa valtakunnanrajan riippumatta käyttää vesialuetta rantansa edessä pienehköä rakennelmaa kuten laituria tai venevajaa varten.*"

Suunnittelujohtaja Riitta Lönnström Lapin Liitosta kertoi 9.10.2014 Rajajokikomission seminaarissa, että suositus tuulivoimapuistojen sijoittamiseksi satamien eteen olisi tullut ministeri Lauri Tarastilta. Tarasti päätyy kuitenkin selvityksessään 2012 erittäin skeptiselle kannalle merituulivoimasta: "*Tämä selvitys keskittyy maalle rakennettavaan tuulivoimaan siitä yksinkertaisesta syystä, että tuulivoimayrittäjien antaman informaation mukaan tuulivoiman rakentaminen merelle on niin paljon kalliimpaa, että nykyisen syöttötariffin pohjalta ei voida rakentaa kannattavaa tuotantoa. Elinkeinopoliittisesti ja viennin edistämiseksi meri-*

tuulivoimalla olisi kuitenkin merkitystä. Hallitus on 23.3.2012 sopinut valtiontalouden kehyksistä ja lisäbudjetista ja siinä yhteydessä päättänyt, että investointeja uusiutuvaan energiaan tuetaan varaamalla erillistuki merituulivoiman demohankkeelle.” [https://www.tem.fi/files/32699/Tuulivoimaa_edistamaan_A4_lop.pdf]

Tornion kaupungin motivaatio Røyttän edustan merituulivoimapuiston rakentamisessa on Työ- ja elinkeinoministeriön 20 miljoonan euron demonstraatiotuki. Paikan valinta kertoo täydellisestä välinpitämättömyydestä ympäristövaikutuksia kohtaan ja asettaa hankkeen tavoitteet kyseenalaiseksi. Tornion kaupunginvaltuuston päätös osayleiskaavasta on oikeusvaikutteinen. Osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen rakentamislupaa ei käytännössä voi estää. Syyt rakentamiseen voivat olla paikallisia, mutta riskinotto alueellista. Olisi kohtuutonta, jos jokialueen muiden kuntien kansalaisten vaikuttamismahdollisuus omaa ympäristöään koskevaan päätöksentekoon estetään lopullisesti yhden kaupunginvaltuuston kaavapäätöksellä.

Kaavan laatija Ramboll Finland Oy ja Tornion kaupunki eivät ole kysyneet osoittamaan vaatimuksiamme ja niiden perusteluita miltään osin kyseenalaisiksi. Kaavoittajan vastaus ei vakuuta, vaan vahvistaa vain käsitystä, että hankkeen kokonaisvaikutukset Tornionjoen vesistön ja alueen muiden jokien vaelluskalakantoihin eivät ole suunnittelijoilla selvillä eikä niitä ole tarkoitukseen selvittää, koska Ramboll väittää: ”*Selvitykset ovat riittävät kalaston ja kalatalouden osalta.*” On ilmeistä, että suunnitellut rakenteet vaarantaisivat Tornionjoen vaelluskalakannat liian suurella todennäköisyydellä ja uhkaisivat jokivarren ihmisten perustuslaillista perussuojaa.

Tässä sekä valituksessamme 15.7.2014 mainitun perusteella ja varovaisuusperiaatteen huomioon ottaen Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden tulisi kumota Tornion kaupunginvaltuuston 9.6.2014 päätöksen 43 §.

Pello 19 tammikuuta 2015

Kunnioittavasti

Kalervo Aska
Puheenjohtaja Suomessa
Tornio-Muoniojokiseura ry
kalervo.aska@gmail.com

Roland Henriksson
Puheenjohtaja Ruotsissa
Torne-, Lainio- & Muonioälvars förening
info@lainio.com

Liitteet:

Tornio-Muoniojokiseura ry:n säännöt
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lausunto 4.11.2013

Tämä RKTL:n lausunto on annettu Ympäristöministeriölle. Lausunto koskee samaa tuulivoima-alueita tv 2281, joka nyt on käsitellessä. Varovaisuusperiaate edellyttää huomioon otettavaksi riskitekijät riippumatta siitä, mitä kautta tieto on saatu. Lausunto osoittaa selkeän kalastoon kohdistuvan riskin, jota ei ole riittävästi selvitetty.

Tornio-Muonijokiseuran säännöt

1§

Yhdistyksen nimi on Tornio-Muonijokiseura, sen kotipaikka on Pellon kunta ja varsinainen toimialue Tornion-Muonionjokilaakso.

2§

Seuran tarkoituksena on vapaan ja luonnontilaisen Tornion-Muoniojoen puolustaminen, sen kalakantojen hoito, siisteyden valvonta sekä jokilaakson väestön etujen kaikinpuolinen vaalinta ottaen samalla huomioon ympäristön- ja maisemansuojelliset periaatteet.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura harjoittaa joen kalakantojen ja veden laadun valvontaa, harjoittaa valistus- ja kasvatustyötä levittämällä jokialuetta koskevaa tiedotusmateriaalia sekä järjestämällä tiedotus-, juhla- ja huvitilaisuuksia ja pyrkii kiinnittämään viranomaisten ja yleisön huomiota jokilaakson kehittämiseen tekemällä aloitteita ja antamalla lausuntoja. Seura toimii myös Tornion-Muonijokilaakson asukkaiden ja sieltä kotoisin olevien Suomen ja Ruotsin kansalaisten yhdyssiteenä.

Toimintansa tukemiseksi voi seura ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja, omistaa toimintaansa varten tarpeellista kiinteää ja irtainta omaisuutta, toimeenpanna asianomaisen luvan saatuaan arpajaisia ja keräyksiä sekä harjoittaa yhdestä toimipisteestä käsin kerrallaan kioskityyppistä liiketoimintaa. Liiketoiminnallisten tulojen on kuitenkin jäätävä yhdistyksen toimintaan sille Suomen tai Ruotsin paikkakunnalle, jossa kyseinen toiminta on tapahtunut. Seura ei saa tuottaa jäsenilleen suoranaista taloudellista hyötyä.

3§

Seuran varsinaiseksi jäseneksi voi hallitus hyväksyä jokaisen Suomen ja Ruotsin kansalaisen, jonka kotipaikka on Tornion-Muoniojoen, sen sivuvesistön tai Ruotsin Kalixjoen varrella sekä muuallakin asuvan suomalaisen tai ruotsalaisen, joka on syntyjään Tornion-Muoniojokilaakson alueelta sekä muunkin henkilön. Seuran jäseneksi liittyvän henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt ja halukas toimimaan seuran päämäärien hyväksi.

Kannattajajäseneksi voi seuran hallitus hyväksyä yksityishenkilön, rekisteröidyn yhdistyksen tai muun oikeuskelpoisen yhteisön, joka haluaa tukea seuran toimintaa.

Kunniajäseneksi voi seuran hallitus esittää yksityistä henkilöä tai oikeuskelpoista yhteisöä, joka on huomattavalla tavalla tukenut tai edistänyt seuran toimintaa tai on muuten erityisesti ansioitunut Tornion-Muoniojokilaakson tunnetuksi tekemisessä tai puolustamisessa. Päätös kunniajäseneksi kutsumisesta on tehtävä seuran hallituksen yksimielisesti ja alistettava seuran kokouksen hyväksyttäväksi.

4§

Seuran varsinaisen jäsenen on vuosittain suoritettava seuralle jäsenmaksu, jonka suuruuden seuran vuosikokous määrää.

Kannattajajäsenet suorittavat vuosittain jäsenmaksun, jonka suuruus määrätään seuran vuosikokouksessa. Kunniajäsenet eivät suorita jäsenmaksua.

5§

Seuran jäsen, joka haluaa erota seurasta, ilmoittakoon siitä kirjallisesti seuran hallitukselle tai sen puheenjohtajalle tai suullisesti seuran kokouksessa pöytäkirjaan merkittäväksi.

Seuran hallitus voi erottaa jäsenen, joka toimii seuran tarkoitusta vastaan tai huomattavasti vaikeuttaa seuran toimintaa. Samoin voi hallitus erottaa jäsenen, joka on laiminlyönyt jäsenmaksunsa suorittamisen. Erotetulla jäsenellä olkoon kuitenkin oikeus saattaa erottamispäätös seuran kokouksen ratkaistavaksi jättämällä kirjallinen valitus seuran hallituksen puheenjohtajalle 30 vuorokauden kuluessa siitä, kun erottamispäätös on asianomaisen tietoon asetettu.

6§

Seuran päätösvaltaa käyttää seuran kokous. Hallitus valitaan seuran vuosikokouksessa. Hallitus käyttää seuran toimeenpanovaltaa. Hallitukseen kuuluu vähintään 24 ja enintään 28 jäsentä. Hallitukseen valitaan, ellei vuosikokous toisin päättä, jokaisesta Tornion-Muoniojokialueen kunnasta sekä Ruotsin että Suomen puolelta kaksi jäsentä sekä lisäksi Ruotsin ja Suomen saamelaisten piiristä kaksi jäsentä kummastakin maasta.

Hallituksen toimikausi on vuosikokousten välinen aika. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja muut tarvittavat toimihenkilöt.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta kun he katsovat sen aiheelliseksi tai kun vähintään kaksi hallituksen jäsentä perustellusti kokoontumista heiltä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen kun vähintään puolet sen jäsenistä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna on läsnä. Kokouksessa jokaisella hallituksen jäsenellä on yksi ääni ja asiat ratkaistaan yksikertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaalissa kuitenkin arpa.

Hallitus valitsee keskuudestaan viisi jäsenen työvaliokunnan, jonka muodostavat puheenjohtaja sekä kaksi hallituksen suomalaista ja kaksi ruotsalaista jäsentä.

Työvaliokunta valmistelee hallituksen kokouksissa käsiteltävät asiat.

Älköön seuran tai sen hallituksen kokousta pidettävä samalla Suomen tai Ruotsin paikkakunnalla kahdesti peräkkäin, vaan olkoon sääntönä kokouspaikan siirtyminen siten, että kokoukset pidetään vuorotellen kummankin maan puolella aloittaen pohjoisimmista paikkakunnista.

7§

Seuran nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri, aina kaksi yhdessä, tai hallituksen määräämässä järjestyksessä se tai ne seuran toimihenkilöt, jotka hallitus siihen määrää.

8§

Seuran tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen vuosikertomus on annettava tilintarkastajille vähintään neljä viikkoa ennen vuosikokousta. Tilintarkastajien tulee antaa lausuntonsa seuran hallitukselle viimeistään 10 vuorokautta ennen vuosikokousta.

9§

Seuran kokoukset kutsuu koolle seuran hallitus. Kokouskutsu on toimitettava jäsenille viimeistään 30 vuorokautta ennen kokousta joko lähettämällä kutsu kirjallisena tai ilmoittamalla jäsenille kokouksesta Tornion-Muonionjokilaaksossa ilmestyvissä sanomalehdissä kuitenkin siten, että ilmoitukset kummassakin maassa julkaistaan vähintään yhdessä laajalevikkisessä lehdessä. Seuran hallitus päättää, missä lehdissä ilmoitukset julkaistaan.

10§

Seuran vuosikokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä päivänä, kuitenkin ennen maaliskuun loppua. Ylimääräinen kokous pidetään, kun hallitus katsoo siihen tarvetta olevan tai kun vähintään 1/10 (kymmenesosa) seuran jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten vaatii. Kokous on tuolloin pidettävä 35 vuorokauden kuluessa vaatimuksen esittämisestä. Seuran kokouksissa on jokaisella jäsenellä yksi ääni. Päätökset tehdään, ellei näissä säännöissä toisin erityisesti määrä-

tä, yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaistaan vaalit arvalla, muuten päätökseksi tulkoon kokouksen puheenjohtajan puoltama esitys.

11§

Seuran vuosikokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

kokouksen avaus

valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja kaksi ääntenlaskijaa

todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

hyväksytään kokouksen työjärjestys

esitetään tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto

päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja muille tilivelvollisille

vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä jäsenmaksujen suuruus

valitaan seuran hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet

valitaan kaksi tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä sekä

käsitellään muut kokouksessa mainitut asiat.

Mikäli seuran jäsen haluaa saada jonkin asian seuran kokouksen käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä hallitukselle niin varhain, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

12§

Päätös sääntöjen muuttamisesta on tehtävä kahdessa perättäisessä, vähintään 35 vuorokauden välein pidettävässä seuran kokouksessa vähintään 2/3 enemmistöllä. Toisen kokouksista on oltava vuosikokous. Sääntömuutosehdotuksen tulosta käsitte-lyyn on kokouksutsussa mainittava.

13§

Päätös seuran purkamisesta on tehtävä seuran kokouksessa vähintään 3/4 enemmistöllä annetuista äänistä. purkamisesityksen käsittelyyn tulosta on kokouksutsussa mainittava.

Seuran purkautuessa käytetään sen varat seuran tarkoituksia mahdollisimman hyvin edistävällä tavalla purkautumisesta päättävän kokouksen määräysten mukaisesti.

Ympäristöministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö YM1/5222/2013, 16.10.2013

LAUSUNTO LÄNSI-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN TUULIVOIMA-ALUEIDEN KALASTOVAIKUTUKSISTA

Ympäristöministeriö on viitekirjeellään pyytänyt Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen lausuntoa Länsi-Lapin maakuntakaavan tuulivoima-alueiden kalastovaikutuksista. Lausuntopyynnössään ympäristöministeriö pyytää keskittymään erityisesti vaelluskaloihin ja tarkastelemaan vaikutuksia erikseen kauempana merialueella ja rannikkoalueella sijaitsevien aluevarausten näkökulmasta. Lisäksi ympäristöministeriö pyytää mahdollisuuksien mukaan liittämään mukaan karttaliitteen kalojen syönnös- ja kutualueiden sijainnista ja vaelluskalojen reiteistä.

Pydyttynä lausuntonaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos esittää seuraavan.

Tutkimuslaitos huomauttaa, että myös aiempi kaava sisälsi tuulivoimavaroja, mutta siinä ei ollut huomioitu kalastoa, ainoastaan kalastus. Tutkimuslaitos on aikaisemmin käsitellyt Länsi-Lapin maakuntakaavan kalastovaikutuksia Lapin liitolle antamassaan lausunnossa (RKTL 399/401/2012, 5.6.2012). Lisäksi tutkimuslaitos on toimittanut eräisiin kaavaan merkittyjen maankäyttövarausten mukaisiin hankkeisiin toimialaansa liittyviä lausuntoja, kuten lausunnon Rönttän merituulivoimahankkeen arviointiohjelmasta (RKTL 358/006/2009, 4.8.2009) ja arviointiselostuksesta (RKTL 530/006/2010, 1.12.2010). Näissä lausunnoissaan tutkimuslaitos on korostanut riittävien ennakkoselvitysten välttämättömyyttä, koska tuulivoiman rakentamisen ympäristövaikutuksista ei ole aiempaa kokemusta Perämeren olosuhteissa. Rönttän merituulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa (RKTL 1/401/2012, 27.1.2012) tutkimuslaitos pahoitteli, että kaavaselostuksessa ei juuri ole otettu huomioon seikkoja, jotka tutkimuslaitos oli esittänyt arviointiohjelmasta ja arviointiselostuksesta antamissaan edellä mainituissa lausunnoissa.

Kaavoitusalueen merelliset tuulivoima-alueet, Pitkämatala, Maakrunni, Ajos ja Rönttä, sijaitsevat Tornionjoen vaikutusalueella, joka on tärkeää vaellusalueita usealle eri uhanalaisuusluokituksen omaavalle kalalajille. Tornionjoki on eräs maailman suurimmista ja tuottoisimmista lohijoista sekä luultavasti tuottoisin Itämeren vaellussiiian kutujoki. Ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota myös äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen vaelluksiin kohdistuviin

vaikutuksiin. Tornionjokeen vaeltaa mereltä lisääntymään myös nahkiainen. Vaikka kunnollista tietoa muista lajeista ei ole, todennäköisesti monet Itämeressä kasvavat kevätkutuiset rannikon sisävesikalat (esimerkiksi hauki, ahven ja särkikalat) käyttävät Tornionjoen suistoaluetta ja joen alaosaa lisääntymiseen.

Simojoki on Tornionjoen ohella toinen kaavoitusalueen arvokas lohijoki, jossa on oma, luontaisesti lisääntyvä lohikantansa. Simojoen lohikanta on ollut pitkään vähäinen ja alkanut elpyä vasta runsas kymmenen vuotta sitten. Kannan tilaa seurataan vuosittain. Seuranta perustuu kansainvälisten sopimusten edellyttämään luonnonvarojen, niiden monimuotoisuuden ja niitä koskevien uhkatekijöiden seurantavelvoitteisiin.

Tutkimuslaitos työskentelee vaelluskalojen palauttamiseksi Kemi-Ounasjokeen. Tuulivoima-alueiden rakentaminen ilman tarvittavia tutkimuksia niiden vaikutuksista kalojen vaelluksiin lisäisi kalakantojen palauttamisen epävarmuutta. Ottaen huomioon luonnonkierron palauttamiseen liittyvät pienet marginaalit rakennetussa vesistössä tuulivoimarakentamisella voi olla suuri vaikutus vaelluskalojen palauttamismahdollisuuksiin. Kemi-Ounasjoen hankkeessa on tehty ja tulevaisuudessa tehdään mittavat panostukset vaelluskalojen palauttamiseksi.

Tutkimuslaitos suhtautuu myönteisesti karttaliitteen toimittamiseen kalojen syönnös- ja kutualueiden sijainnista ja vaelluskalojen reiteistä. Tällä hetkellä tällaisen kartan toimittaminen vaatisi kuitenkin lisätutkimuksia. Tutkimuslaitos huomauttaa, että YVA-menettelyn periaatteiden mukaan hanketta suunnitteleva taho huolehtii itse tarvittavien ympäristöselvitysten tekemisestä. Kalastovaikutusten voidaan sanoa olevan avainasemassa merellisten tuulivoima-alueiden vaikutuksia arvioitaessa. Ellei kalojen kutualueita tai vaellusreittejä kohdealueella tunneta, ei myöskään ympäristövaikutusten arviointia tutkimuslaitoksen käsityksen mukaan voida luotettavasti tehdä. Tällä hetkellä mistään kalalajista ei tunneta tarkkoja vaellusreittejä meren ja joen välillä. Tehdyt tutkimukset viittaavat siihen, että suunnitellun tuulivoima-alueen läpi vaeltaa jossain elämänsä vaiheessa merkittävä osa alueen vaelluskaloista. Lohesta tiedetään, että lohet lähestyvät esimerkiksi Tornionjokea pääosin Kemijoen edustan kautta eli itä-kaakko-suunnasta. Röyttän tuulivoima-alue on keskeisellä paikalla lohien vaellusta ajatellen.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos lähettää oheisina lohien Carlin-merkkipalautuksiin perustuvat neljä karttaliitettä. Karttoja tarkasteltaessa on huomioitava, että ne ovat kalastuspaikkasidonnaisia. Kartat kuitenkin pääpiirteissään näyttävät aikuisten lohien kutuvaelluksen Pohjanlahden Suomen-puoleista rannikkoa seuraillen ja Perämeren pohjukassa. Lisäksi Kemi-Tornio-alueen yksityiskohtaisesta kartasta ilmenee, miten lohet lähestyvät alueen jokisuita ja jokia kaakon ja idän suunnalta. Jokeen lisääntymään nousevien kalojen ohella on muistettava, että kutuneiden kalojen ja niiden jälkeläisten tulee voida myös onnistuneesti laskeutua mereen.

Kaavoitusalueen olosuhteet, erityisesti alueen mataluus ja suunniteltujen tuulivoima-alueiden sijoittuminen matalikoille, vaikeuttavat kauempana merialueella ja rannikkoalueella sijaitsevien aluevarausten vaikutusten erillistä arviointia ilman tarkempia selvityksiä. Tuulivoiman rakentamisen ja käytön vaikutuksista vaeltaviin kaloihin ei ole olemassa kunnollista, selviä johtopäätöksiä antavaa tutkimustietoa kaavoitusaluetta vastaavista olosuhteista (meren mataluus, pieni suolapitoisuus, jääpeite).

Merkkipalautusten perusteella aluevarauksista merellisin, Pitkämatala, sijaitsee kauimpana lohien merkkipalautusten keskittymistä. Vaikka tuulivoima-alue sijaitsee ulapalla, sen kalastovaikutukset ovat riippuvaisia sähkönsiirtoon mantereelle käytettävistä menetelmistä. Kirjallisuudessa on viitteitä siitä, että jotkin kalalajit reagoivat esim. kaapeloinnin sähkömagneettisiin kenttiin. Näiden ja rakentamisen muiden vaikutusten arvioimiseksi olisi tärkeää aloittaa riittävät tutkimukset tuulivoiman yleisten vaikutusten arvioimiseksi erityisesti vaelluskaloihin.

Myös itse tuulipuiston aluevaraus todennäköisesti on meressä lisääntyvien kalojen lisääntymisaluetta. Alueen kalaston lisääntymisalueet ja varsinkin eri alueiden suhteellinen tärkeys ovat huonosti tunnettuja ja kartoitettuja.

Tutkimuslaitos tiivistää, että tuulivoiman rakentaminen kaavoitusalueelle on riski uhanalaisille vaelluskalakannoille. Kokonaisriskin suuruutta ei puutteellisen tiedon vuoksi voida kuitenkaan arvioida ilman tarvittavia tutkimuksia tuulivoima-alueiden kalastovaikutuksista. Ilman näitä tutkimuksia, kun kyseessä ovat uhanalaiset ja mittaamattoman arvokkaat kalakannat, tulisi toimia varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja suhtautua kaavan kyseisiin toimintavarauksiin kriittisesti.

Tutkimuslaitos huomauttaa edelleen että aiemmissa lausunnoissaan tutkimuslaitos on kiinnittänyt huomiota myös puutteellisiin linnustovaikutusten arviointiin kaavan tuulivoima-alueilla.

Edellä esitettyjen seikkojen lisäksi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksella ei ole Länsi-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta muuta toimialaansa liittyvää huomautettavaa.

Ylijohtaja

Eero Helle

Yksikönjohtaja

Riitta Rahkonen

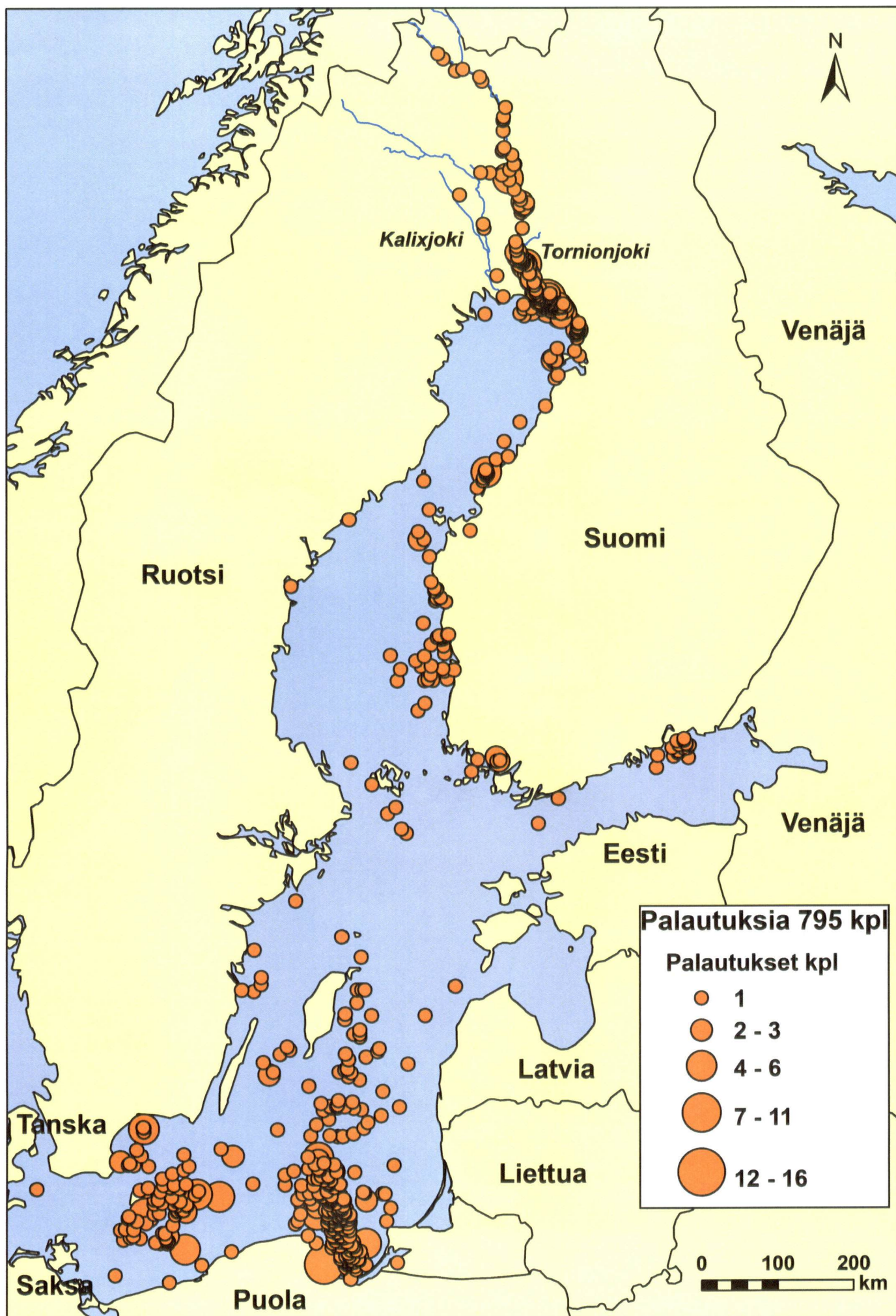
Liite 1. Tornionjoen villien ja viljeltyjen lohien Carlin-merkkipalautukset vuodesta 1990 lähtien.

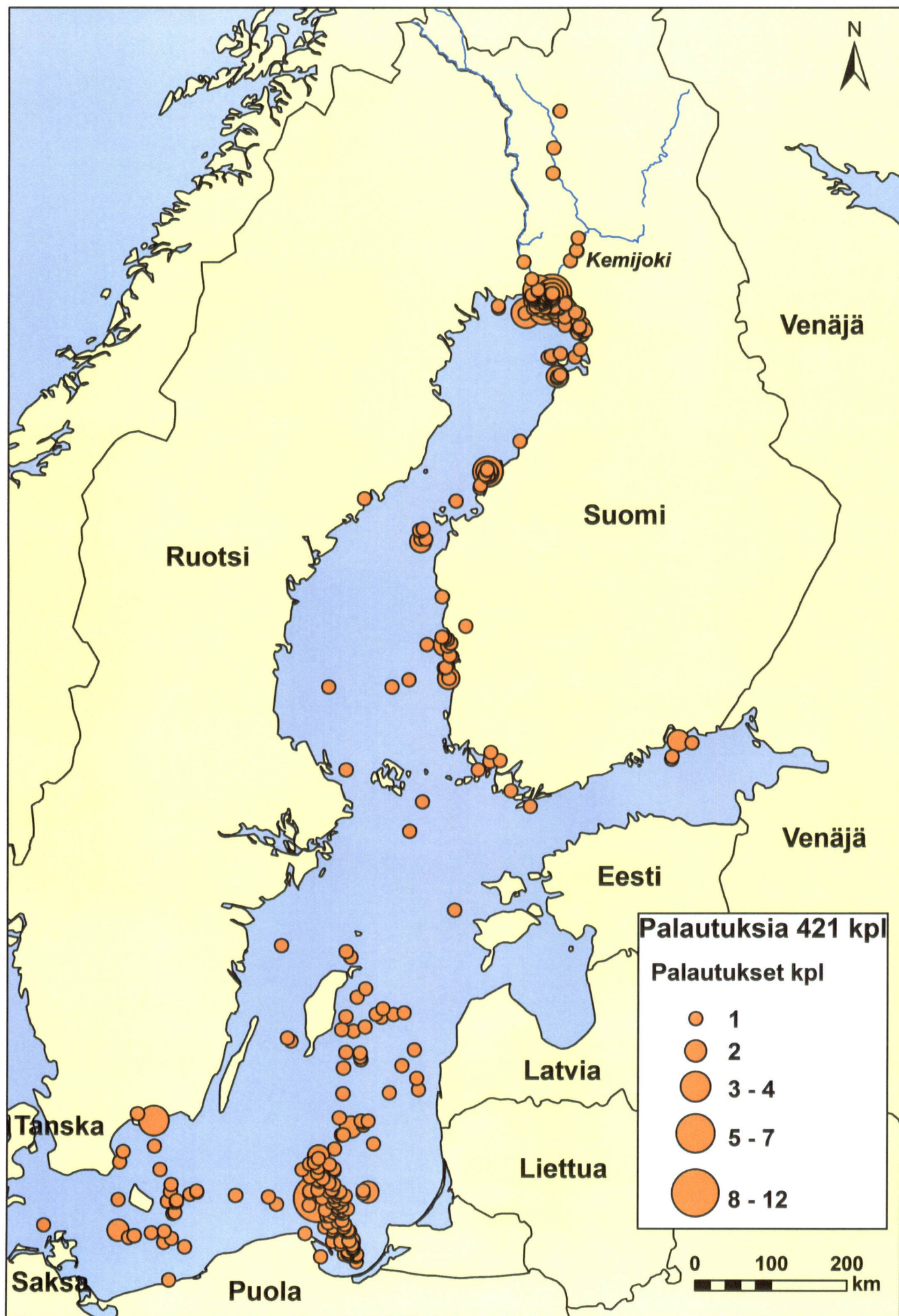
Liite 2. Tornionjoen villien ja viljeltyjen lohien Carlin-merkkipalautukset Perämereltä vuodesta 1990 lähtien.

Liite 3. Kemijokisuuhun istutettujen lohien Carlin-merkkipalautukset vuodesta 1990 lähtien.

Liite 4. Kemijokisuuhun istutettujen lohien Carlin-merkkipalautukset Perämereltä vuodesta 1990 lähtien.

Lausunnon vastuuvalmistelijä/lisätietoja: tutkija Teppo Vehanen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Liite 4.

